

Μακεδονικά

Τόμ. 1

Λαογραφικά από την Κατερίνη

Α. Γιαννακογεώργος

doi: [10.12681/makedonika.9202](https://doi.org/10.12681/makedonika.9202)

Copyright © 2016, Α. Γιαννακογεώργος

Άδεια χρήσης [Creative Commons Attribution-NonCommercial-ShareAlike 4.0](https://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/4.0/).

Βιβλιογραφική αναφορά:

Γιαννακογεώργος Α. (2017). Λαογραφικά από την Κατερίνη. *Μακεδονικά*, 1, 506–507.
<https://doi.org/10.12681/makedonika.9202>

μιον Σταυρόν, ὥς τὰ βλέπομεν. ὅλους λοιπὸν αὐτοὺς ἢ πάντα τὰ ἀγαθὰ χορηγοῦσα θεία πρόνοια, εἴθε νὰ διατηρῇ, σκέπη τε καὶ φυλάττη, διὰ πρεσβειῶν τοῦ σήμερον ἑορταζομένου ἁγίου καὶ θαυματουργοῦ ἁγίου Σπυρίδωνος, καὶ διὰ τῶν εὐπροσδέκτων εὐχῶν καὶ δεήσεων τοῦ πανιερωτάτου καὶ σεβασμιωτάτου ἡμῶν αὐθέντου καὶ Δεσπότη κυρίου κυρίου Νικηφόρου ὡς κόρην ὀφθαλμοῦ ἀπὸ κάθε ἐναντίαν περίστασιν καὶ νὰ ἀνταποδῶσῃ εἰς αὐτοὺς τὴν εἰς τὰ σχολεῖα καὶ ἁγίας ἐκκλησίας μας, συνδρομὴν τῶν καὶ βοήθειαν μυριοπλάσιον, χαρίζουσα αὐτοῖς ὑγείαν πολυχρόνιον εὐδαιμονίαν ἀμετάπτωτον, καὶ καταγράφουσα τὰ τίμια αὐτῶν ὀνόματα μετὰ τῶν δικαίων· αὕτη ἡ θεία πρόνοια εἴθε νὰ ἐπινεύσῃ καὶ εἰς τὰς ψυχὰς τῶν ἐπιλοίπων συμπατριωτῶν μας, παρόντων τε καὶ ἀπόντων, διὰ νὰ προσφέρωσι καὶ αὐτοὶ τοὺς ἐπὶ τὴν γεννήσασαν καὶ θρέψασαν αὐτοὺς πατρίδα κατὰ δύναμιν καὶ κατὰ προαίρεσιν βοήθειάν των, διὰ νὰ εἴμεσθα ὅλοι ἐν μέλος προστάται τῶν καλῶν, ζηλοταὶ καὶ καλοθελεῖται τῆς πατρίδος, ὑπέρμαχοι τῶν σχολείων, καὶ τῶν ἁγίων ἐκκλησιῶν, καὶ τέλος διὰ νὰ μείνουν ἀθάνατα τὰ τίμια ὀνόματά μας, μνημονευόμενα καὶ παρὰ τῶν ἀπογόνων μας, καὶ ἐπαινούμενα καὶ θαυμαζόμενα ἕως τῆς συντελείας τοῦ αἰῶνος τούτου ἀμήν.»

Α. Σ.

4. ΛΑΟΓΡΑΦΙΚΑ ΑΠΟ ΤΗΝ ΚΑΤΕΡΙΝΗΝ

1. Τὸ παρακάτω τραγούδι τραγουδιέται τὴν Πέμπτη τὸ βράδυ ὕστερα ἀπὸ τὸ ἀνάπιασμα τῶν προζυμιῶν γιὰ τὸ γάμο. Τραγουδιέται στῆς νύφης τὸ σπίτι καὶ γύρω ἀπ' τὸ προζύμι. Τὸ μέλος τοῦ τραγουδιοῦ εἶναι ἐντελῶς ἰδιότυπο, καὶ εὐλόγως προκαλεῖ τὰ ἀναφυλλητὰ τῆς νύφης καὶ τοὺς λυγμοὺς τῶν γονέων της.

*Ἡ περιστερούλα ἡ νύφη μας κάθετι στοὺν κλώνον
καὶ μὲν λαλεῖ.*

Οὔρδι νιὸ φουβᾶτι κι' οὔδι ἄγουρουν

Οὔτι νι'μπιθιρά της κι' οὔδὶ τοὺν πιθιρό.

Κι' ἀντραδέρφη της καὶ μὲν λαλεῖ·

— Σήκου νύφη μ, κι' ὅτ' ἔφριξε,

σὴκου νὰ ζυμώσης ἰννιὰ ψουμιά,

νὰ ξιπρουβουδίσσης ἰννιὰ βοσκοὺς

κι νὰ καρτερέσης ἄλνους ἰννιὰ.

2. Τραγούδι ποὺ τραγουδιέται στὴ γιορτὴ τοῦ Λαζάρου.

N - ὄντας κίνησι οὐ Μάρκους

ν - ἀπ' τὴ δικατιά. (δὶς)

Κι τὴν κόνα παραγγέλνει·

— Κόνα μου, νὰ φκιάσης δείπνου

κι νὰ καρτερεῖς,

ὅσπου λάλησαν τ' ἀρνίθια,

λάλει ὄρνιθιο. (δὶς)

Τὰ σκυλιὰ χτυποῦν τὶς πόρτις,

— Κόνα, μ' ἄνοιξε,

Κόνα μ', ποῦ ν' τὰ μπιλετζίκια σ'
 κὶ τὰ κόλμπα σου.
 — Μοῦ τὰ πῆραν τὰ κουρίτσια
 γιὰ τοῦ Λάζαρου. (δὶς)

3. **Νανούρισμα**, Παρμένο ἀπὸ πρόσφυγας ἐκ Χιλῆς Κων)πόλεως.

*Εἶπα ἔπαρέ το | καὶ παέ το στοὶ μπαχτισόδες·
 γιόμοσ' το καὶ τίς κόρφοι του | λουλούδια καὶ κουτζέδες.
 Νάνι τὸ γιαντρί μου, νάνι | νάνι, νάνι, νάνι, νάνι.
 Μὴ μᾶς τὸ φέρης κίτρινο, | μὴ μᾶς τὸ φέρης ἄσπρο
 νὰ μᾶς τὸ φέρης κόκκινο, | τριαντάφυλλο ροδατό.
 *Ὁ ὕπνος θρέφει τὰ παιδιὰ | κι' ἡ γειὰ τὰ μεγαλώνει
 καὶ ἡ κυρὰ ἡ Παναγιὰ | θὰ μᾶς τὰ μεγαλώνη.
 Νάνι - νάνι τὸ μουρό, | νάνι, νάνι, νάνι, νάνι.

4. **Ὁ Κλείδωνας στὰ Ρυάκια τῆς Κατερίνης**. Σωστὸ πανηγύρι ἔχει τὴ μέρα αὐτὴ τὸ χωριό. Μόλις ἡ γύρω φύση ἄρχισε νὰ παίρνη τὸ πιὸ γλυκὸ ρόδινο χρῶμα ἀπ' τίς πρῶτες ἀχτίδες τοῦ ἡλίου, ὅλα τὰ μικρὰ κοριτσάκια τοῦ χωριοῦ ὁμορφοχτενισμένα καὶ στολισμένα μὲ τίς πιὸ ὁμορφες λουλουδιένιες τουαλέττες τοὺς καὶ μὲ τοὺς τέντζερες στὸ κεφάλι, ποὺ καὶ αὐτὸ ἦταν στολισμένο σὰν ἀνθόκηπο, περιφέρονται ἀπὸ τὰ σπιτία τῶν πιὸ ἀρχόντων, τραγουδώντας μὲ ἐξαιρετικὰ χάρι καὶ χορεύοντας τὰ κλείδωνα μὲ τὸ παρακάτω τραγούδι :

*Αἶος Γιάννιος. Σταυροβότανο, | σταυροκλείδωνο,
 ποιὸς σὲ φύτεψε καὶ σμαράγκιασες
 καὶ κιτρίνισες ;
 — Γέρος μ' ἔσπιρνε, γριὰ μὲ θίριζε,
 πέντε παπαδιές, ἕξ καλογριές
 ἔτρωγαν τυρὶ τὴν Παρασκευή·
 ἔφαγα καὶ γὼ καὶ κιτρίνισα
 καὶ σμαράγκιασα.

Εἶναι νὰ θαυμάζη κανένας τὰ μικρὰ αὐτὰ κοριτσάκια τοῦ χωριοῦ μὲ τὴ βαθεῖα πίστη πᾶχουν στὸ γέρο - κλείδωνα, στὴν αἰώνια αὐτὴ γιορτὴ τῆς φυλῆς μας, γιατί τοὺς ὑπόσχεται καλύτερο, ωραιότερο μέλλον - ἕναν ωραῖο νέο μὲ μαῦρα μαλλιά, ὅς εἶναι καὶ πολὺς καὶ μὲ ξανθὰ σὰν κῦμα μαλλιά· Ἀφοῦ οἱ τέντζερες μὲ τὰ ριζικά ξενύχτησαν ὅλοι μαζί στὸ σπιτί, ποὺ αὐτὰ ἀπὸ πρωτύτερα εἶχαν διαλέξει, τὴν ἄλλη μέρα τὸ πρωῒ μὲ τὴν ἀνατολὴ τοῦ ἡλίου, ξεκίνησαν, τραγουδώντας σὰν σωστὸ συμπεθερικό, γιὰ νὰ ἐπισκεφθοῦν ὅλες τίς βρύσες τοῦ χωριοῦ.

“Ὑστερα ἀπ' αὐτὴ τὴν ἀπαραίτητη ἐπίσκεψη ἔστησαν τρικοῦβερτο χορὸ στὴν αὐλὴ ἐνὸς σπιτιοῦ τῶν κοριτσιῶν, τραγουδώντας γεμάτα χαρὰ τὸ παραπάνω τραγούδι, γιατί μέσα κεῖ στοὺς τέντζερες μὲ τὸ νερό, μὲ τὰ ξυνόμηλα καὶ τὰ ξυνοκορόμηλα ποὺ εἶχαν, βρῆκαν τὴν τύχη τοὺς.